Wieringermeer en Waardpolder

In 1930 viel de Wieringermeer als Zuiderzeepolder droog. Een historisch moment dat het begin markeerde van een opmerkelijke transformatie. Het nieuwe land dat hier gecreëerd was, had namelijk een enorm vruchtbare bodem. Mensen uit het hele land werden zorgvuldig geselecteerd, op zoek naar een nieuwe toekomst in dit vruchtbare nieuwe land, met de ambitie om het tot een ultramoderne polder te maken. Het was een maatschappij van pioniers, en met trots kunnen we zeggen dat de pioniers de Wieringermeer hebben opgebouwd.

Als een symbool van dankbaarheid schonken de allereerste bewoners van de polder een standbeeld aan het gemeentebestuur. Dit standbeeld, genaamd 'De Maaier', staat nog steeds in Wieringerwerf. Het opschrift op dit monument luidt: ' Hier werd een toekomst geboren, bouwt voort.'

De gunstige ligging, vruchtbare bodem, gematigde zeeklimaat en de beschikbaarheid van zoet water uit het IJsselmeer zorgen voor optimale omstandigheden. De agrarische sector gedijt hier goed en de voedselproductie is van wereldklasse. Niet alleen voor Nederland, maar ook voor veel Europese buurlanden wordt hier voedsel geproduceerd.

De kracht van de Wieringermeer en Waardpolder ligt in zijn grootschaligheid: veel grote, efficiënt ingerichte landbouwkavels en het kenmerkende open landschap. Dit biedt ideale mogelijkheden voor het efficiënt produceren en toepassen van hoogwaardige technologische innovaties. Denk hierbij aan drones die over de akkers vliegen, robots in kassen en op weilanden, en precisielandbouw. Deze innovaties worden niet pas in de verre toekomst, maar nu al in de praktijk toegepast.

Het innovatieve karakter van de Wieringermeer en Waardpolder is altijd aanwezig geweest, iets waar we trots op zijn en op voort willen bouwen. We koesteren het verleden en de huidige functies van de polder, maar bouwen in de toekomst wel voort op veranderende maatschappelijke prioriteiten en uitdagingen.

In het uitgestrekte landschap liggen verschillende pioniersdorpen. Deze dorpen zijn ontstaan tijdens de inpoldering en passen bij de ideeën van die tijd over het maken van nieuwe gebieden. Kenmerkend is de hiërarchische opbouw, met een grote dorpskern (Wieringerwerf) als regionaal centrum met een divers voorzieningenniveau. Daaromheen liggen verschillende middelgrote- (Middenmeer, Slootdorp)) en kleine kernen (Kreileroord). In deze kernen ligt het accent meer op wonen.

De stedenbouwkundige opzet van de dorpen is functioneel van aard. De rechtlijnige verkavelingspatronen is vergelijkbaar met die van de polders van het agrarische buitengebied. Ook zien we een duidelijke scheiding van functies terug in stedenbouwkundige opzet. Werken concentreert zich op bedrijventerreinen aan de rand van het dorp, nabij de uitvalswegen. En rustige woonwijken zijn vaak gesitueerd rondom een cluster van voorzieningen. De wijken hebben een dorps- en groenstedelijk karakter met veel groen en relatief veel eengezinswoningen.

In dit gebied loopt de A7 als belangrijkste noord-zuidverbinding die de gemeente verbindt met de kop van Noord-Holland en de rest van de provincie. Wieringerwerf en Middenmeer hebben een directe aansluiting op deze snelweg en zijn zo optimaal aangesloten op het nationale wegennet.

Kernkwaliteiten:

- Pionierspolder
- Innovatiekracht
- Bosgebieden
- Moderne grootschalige akkerbouw
- Vruchtbare bodemkwaliteit
- Weids strak polderlandschap
- Agriport
- IJsselmeerkust en Haven Oude Zeug
- Afsluitdijk
- Diverse pioniersdorpen
- Regionaal centrum Wieringerwerf
- Rustige groene woonwijken
- A7 als belangrijke noord-zuidverbinding

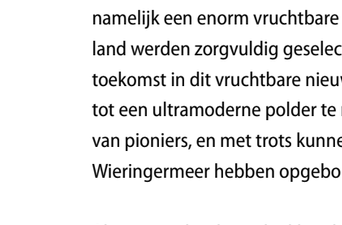
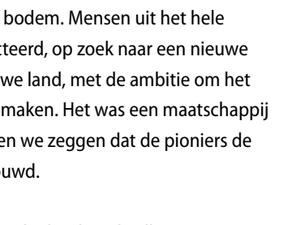
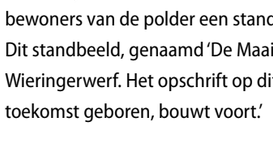
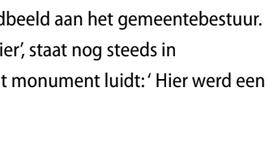
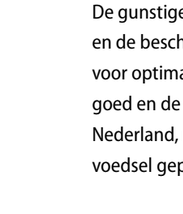
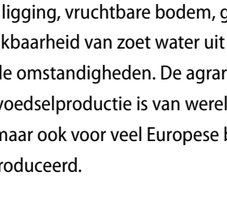
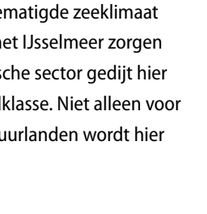
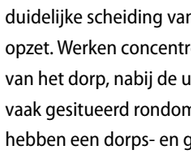
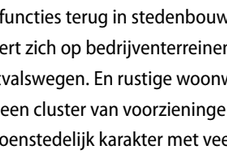

Gebiedskwaliteiten Wieringermeer en Waardpolder

- Grootschalige agricultuur
- Woningbouw dorpen past bij pionierslandschap
- Grootschalige industrie
- Amstelmeer
- Afsluitdijk
- Boslandschap
- Gemaal Lely
- Gemaal Leemans

DORPSPASPOORT

WIERINGERWERF

Identiteit: Pioniersdorp, planmatig en rationele structuur
Woonkwaliteit: Wonen in het groen, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Agrarische innovatieve bedrijvigheid
Landschap: Grootschalig polderlandschap
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

MIDDENMEER

Identiteit: Pioniersdorp, planmatig en rationele structuur
Woonkwaliteit: Wonen in het groen, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Agrarische innovatieve bedrijvigheid
Landschap: Grootschalig polderlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Noordelijk Westfriesland

Het Westfriese deel van Hollands Kroon is gelegen binnen de Westfriese Omringdijk en bestaat voornamelijk uit graslanden voor veeteelt en akkerbouw. Het landschap heeft een historisch gegroeide fijnmazige structuur met wegen, paden, kernen, waterlopen en landbouwkavels. Een deel van het gebied is beschermd als weidevogelleefgebied. Het westelijke deel van Westfriesland is sterk verstedelijkt, met grotere kernen zoals Alkmaar-Noord, Schagen, Heerhugowaard en Langedijk. Het gebied heeft een agrarisch verleden, waarbij grootschalige ruilverkavelingen in de 20e eeuw hebben plaatsgevonden om het landbouwgebied te moderniseren. Deze transformatie bracht veranderingen met zich mee, zoals het rechtstrekken of verdwijnen van waterlopen, samenvoeging en herverdeling van kavels, en het verdwijnen van landschapselementen. Niet alle gebieden zijn op dezelfde manier, in dezelfde mate of in dezelfde periode herverkaveld. Hierdoor is er een onderscheid ontstaan tussen niet-herverkavelde gebieden met fijnmazige verkaveling en historische linten en erven langs waterlopen, en nieuwe ruilverkavelingsgebieden met grote percelen en wegen die de erven ontsluiten.

Er zijn verschillende dorpen te vinden, ieder met een eigen ontstaansgeschiedenis. Een aantal kleine dorpskernen, zoals Kolhorn, Barsingerhorn en Haringhuizen, zijn organisch gegroeid en bescheiden van omvang gebleven. De dorpen dragen een rijke cultuurhistorie en laten dit zien in hun straten en erfgoed.

Kolhorn was van oorsprong een maritieme nederzetting aan de Zuiderzee, met een haven waar visserij een belangrijke rol speelde. Na de inpoldering van de Wieringermeer kwam hier echter een einde aan. Wel is dit verleden nog steeds terug te zien aan de oriëntatie van veel gebouwen op het water en de aanwezigheid van de Westfriese Omringdijk. Haringhuizen is ontstaan als agrarische nederzetting. Een terpdorp op een zandrug. Kenmerkend zijn de grotere kavels die passen bij de (oorspronkelijke) agrarische bedrijfsvoering.

De grootste dorpskernen in dit deel van de gemeente zijn Winkel en Nieuwe Niedorp. Zij zijn beide ontstaan als veenontginningsdorpen. Lintdorpen die in het tweede deel van de 20e eeuw werden uitgebreid met nieuwe woonwijken met veel groen en natuur. Winkel vervult met een voorzieningencentrum en bedrijventerrein een regionale rol waar inwoners uit omliggende woonkernen, zoals ‘t Veld en Lutjewinkel, gebruik van maken. Tevens zorgt de nabijheid van steden als Schagen en Alkmaar ervoor dat stedelijke culturele voorzieningen, zoals theater of bioscoop, ook beter bereikbaar zijn voor de inwoners van deze dorpskernen.

Kernkwaliteiten:

- Cultuurhistorie: kerken, vaarten en de Westfriese Omringdijk
- Karakteristiek open boerenlandschap
- Diverse waterrijke natuurgebieden
- Landelijk wonen in buitengebied
- Monumentale bebouwing
- Waterstructuur, beken, terpen
- Diverse dorpskernen met eigen ontstaansgeschiedenis
- Nabijheid stedelijke voorzieningen (Schagen, Alkmaar)

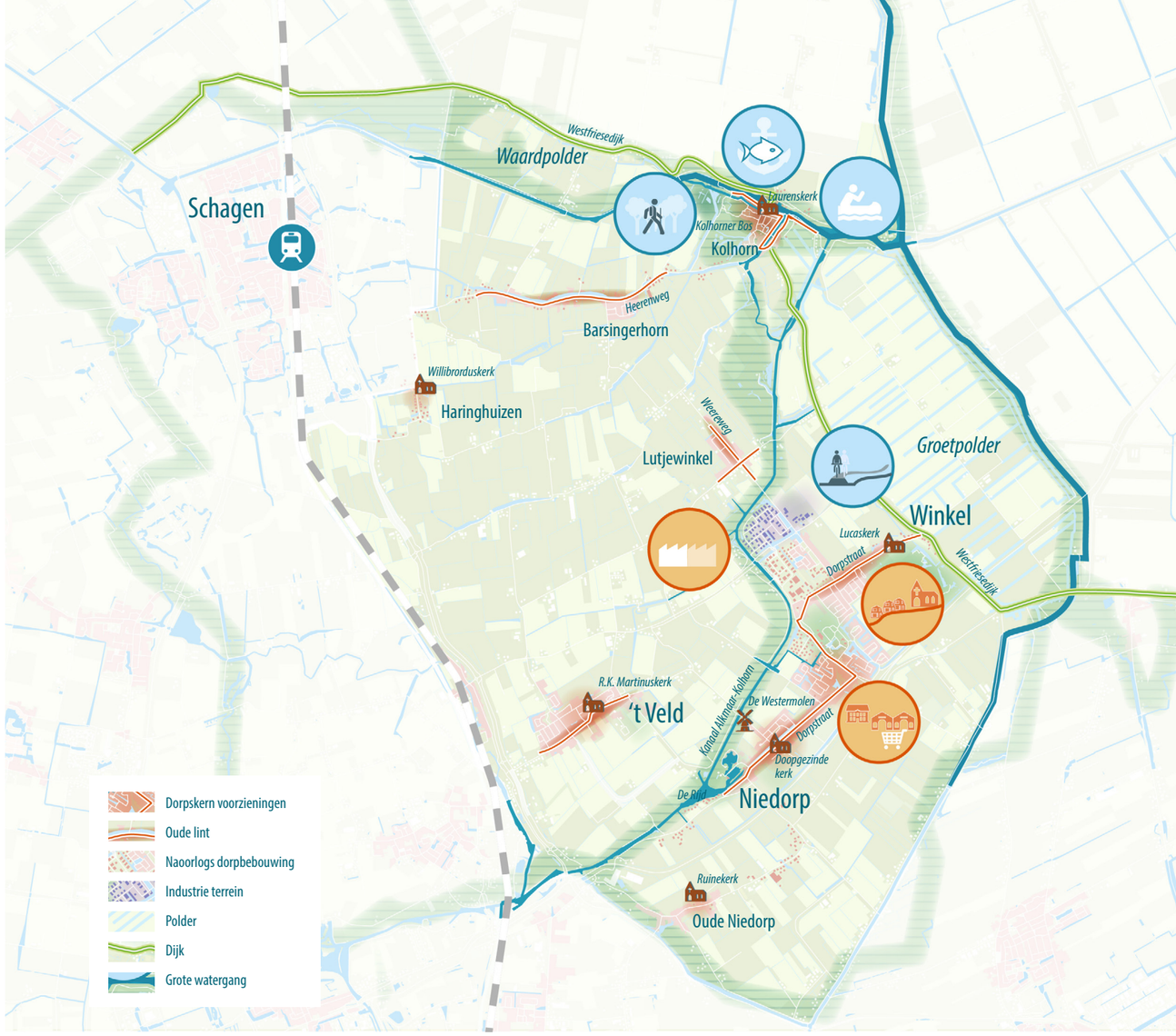

Gebiedskwaliteiten Noordelijk Westfriesland

- Oud lint
- Voorzieningengebied
- Lokale bedrijven
- Toegankelijke watergang
- Oude vissershaven
- Bosgebied
- Dijkweg in open landschap
- Historische kerk
- Historische molen

DORPSPASPOORT

WINKEL-NIEDORP

Identiteit: Historische dorpslinten en naoorlogse woonwijken
Woonkwaliteit: Rust, ruimte, gemeenschapszin
Ondernemerschap: detailhandel, ambacht recreatie en landbouw
Landschap: Open boerenlandschap
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

‘T VELD

Identiteit: Historische dorpslint met kleinschalige uitbreidingen
Woonkwaliteit: Landelijke rust, nabijheid Schagen en Alkaar
Ondernemerschap: Land- en tuinbouw
Landschap: Westfries cultuurlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Wieringen

Wieringen is een uniek voormalig eiland met een afwisseling tussen openheid en beslotenheid, gekenmerkt door een glooiend landschap en unieke beplanting. Wieringen is als eiland ontstaan als stuwwal uit de voorlaatste ijstijd, samen met Texel.
Het biedt een hoge recreatieve waarde met mogelijkheden voor het verkennen van het Wad, spotten van zeehonden en fietsen langs de woalkes (tuinwallen) en natuurgebieden. Het vakantiegevoel is hier gegarandeerd.

Wieringen herbergt een bijzondere flora en fauna, met grote delen die dienen als geschikte habitat voor weidevogels, voornamelijk in de vochtige en open graslanden van de kogen en polders. De veehouderij op Wieringen speelt een belangrijke rol in het beheer, aangezien weidevogels de voorkeur geven aan vochtige en open gebieden.

Op het voormalige eiland zijn twee grotere dorpskernen te vinden: Hippolytushoef en Den Oever. Hippolytushoef is het grootst, organisch gegroeid en gebouwd op een hoger gelegen zandrug met een compact centrum. In de 20e eeuw is het dorp flink uitgebreid met moderne woonwijken met een landelijk karakter, woonhofjes en luwe woonstraten. Deze uitbreidingen leveren samen met het historisch centrum een diverse mix aan woonmilieus op.

Den Oever is een historische havenplaats. Veel havengerelateerde bedrijvigheid, zoals visserij, loodsen, werkplaatsen en scheepswerven zijn kenmerkend voor het dorp. Jaarlijks worden hier ook de Flora- en Visserijdagen georganiseerd. Door investeringen in de haven in de vorm van een Blue Food Centrum krijgt de haven in Den Oever de komende jaren een impuls. Het wordt een plek waar visserij, dagverse vis, horeca en recreatie samenkomt. De haven vormt een onderdeel samen met de aanlanding van de Afsluitdijk. Een bijzonder Zuiderzeewerk wat uniek is in Nederland. Deze ontwikkeling heeft ervoor gezorgd dat Den Oever kon groeien. Nieuwe woonwijken werden meer landinwaarts aangebouwd. Dit geeft Den Oever een tweeledig karakter.

Tot slot is Westerland als kleinschalig lintdorp een karakteristieke woonplaats op Wieringen. Ook in dit dorp is de eilandcultuur merkbaar. Dat zie je onder andere terug in de hechte gemeenschapszin. En de verbondenheid met de natuur en het water.

Kernkwaliteiten:

- Cultuurhistorie: woalkes, glooiend landschap
- Afwisseling openheid en beslotenheid
- Visserijcultuur en haven in Den Oever
- Hippolytushoef als dorpskern op hoger gelegen dekzandrug
- De Korte Afsluitdijk en Afsluitdijk
- Voormalig eiland
- Waddenkust

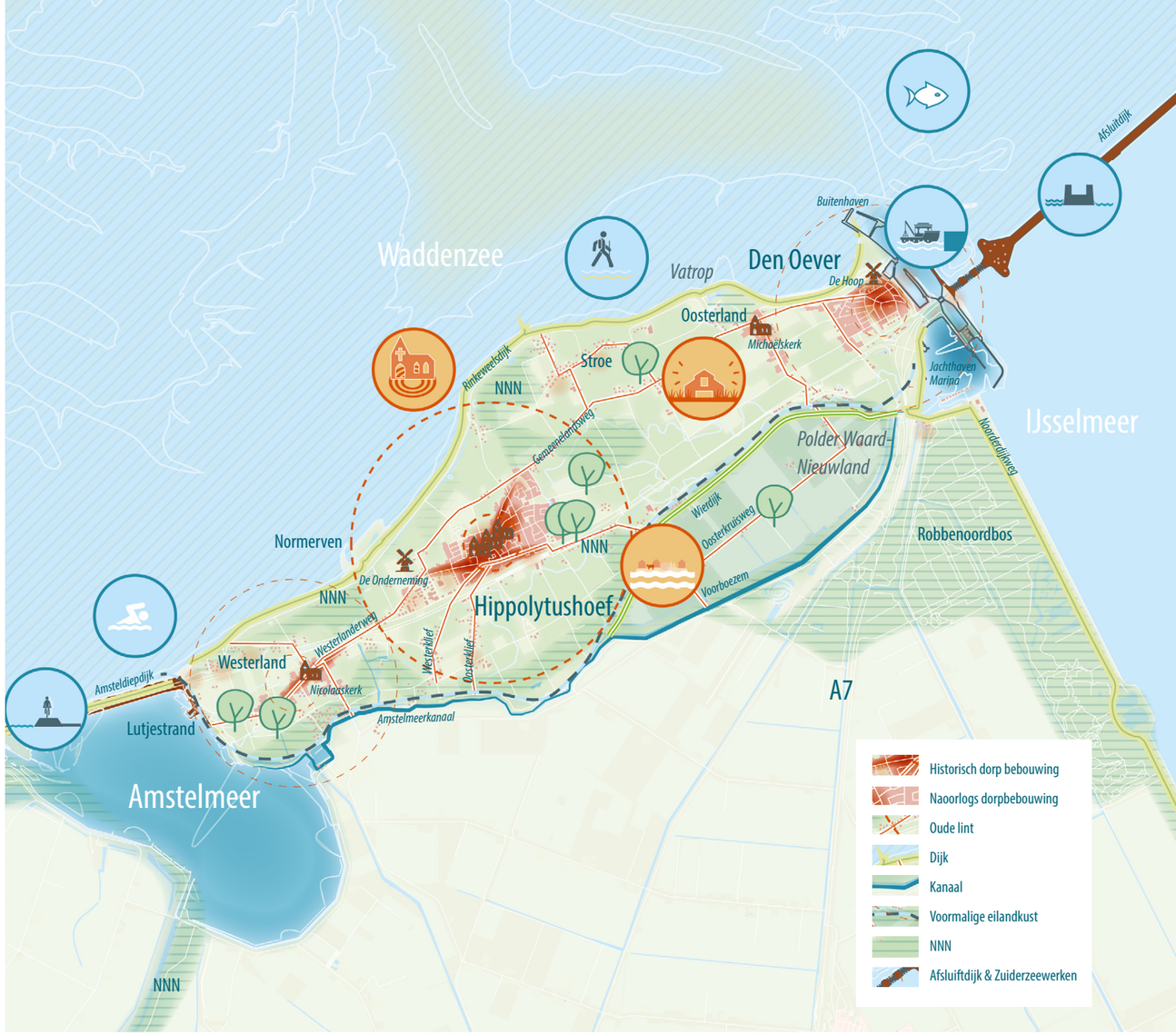

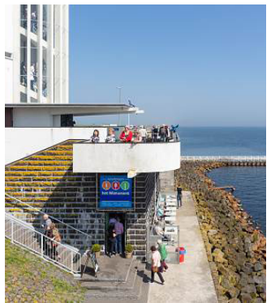

Gebiedskwaliteiten Wieringen:

- Cultuurhistorische dorpskern
- Monumentale boerderijen
- Glooiend eilandlandschap en afwisseling open- besloten
- Waddenkust
- Visserijcultuur
- Afsluitdijk en Zuiderzeewerken
- Amstelmeer
- Dijkweg aan kust
- Haven Den Oever
- Historische kerk
- Historische molen

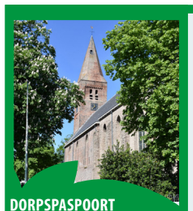

DORPSPASPOORT

HIPPOLYTUSHOEF

Identiteit: Historische dorpskern met diverse bebouwing
Woonkwaliteit: Eilandgevoel, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Landbouw, detailhandel en toerisme
Landschap: Eiland met glooiend landschap en de waddenkust
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

DEN OEVER

Identiteit: Historische haven- en vissersdorp
Woonkwaliteit: Wonen aan de kust, nabijheid A7
Ondernemerschap: Visserij, maritieme industrie en lokaal MKB
Landschap: Eiland met glooiend landschap en de waddenkust
Voorzieningenniveau: Lokaal

Anna Paulowna- en Wieringerwaardpolder

Het Oude Veer en Lage Oude Veer vormen de verbindende schakel tussen het toeristische Wieringen en het bollenlandschap in de Anna Paulownapolder. Het landschap rondom het Oude Veer is van grote aardkundige waarde als oude stroomgeul en biedt een waardevolle structuur in het open polderlandschap.

De Anna Paulownapolder aan de westkant van het Oude Veer is onderdeel van het bollengebied. Hollands Kroon maakt deel uit van het grootste bollengebied ter wereld, waar bloembollen en bolbloemen het landschap kleurrijk maken van de vroege lente tot de late zomer. In het voorjaar trekken dan ook grote groepen toeristen langs de bollenvelden om de bloemenpracht te bewonderen. Verschillende evenementen zoals de Bloemendagen in Anna Paulowna dragen bij aan toerisme en recreatie in het gebied.

Natuurgebied het Kruiszwin is een historische aftakking van de waddenkreek 'Oude Veer'. Hier wordt zilte kwel toegestaan, waardoor bijzondere natuur zich kan ontwikkelen. Zo vind je hier zilte flora zoals de bloeiende Zeeaster.
Anna Paulowna is de grootste dorpskern in dit deel van de gemeente, dat grotendeels wordt omringd door agrarisch landbouwgebied. Kenmerkend aan de stedenbouwkundige opzet is de traditionele lintbebouwing langs hoofdwegen en de latere uitbreidingswijken die passen binnen de rechtlijnige polderstructuur. Uniek aan deze dorpskern is het station, wat een directe verbinding heeft met Schagen, Alkmaar en Den Helder en de randstad. Daarnaast heeft het een groot bovenlokaal voorzieningencentrum, met daaromheen rustige groene woonwijken. Aan de rand van de polder ligt Breezand. Een kleine woonkern, met een aantal basisvoorzieningen, omringd door agrarisch landbouwgebied, en wordt doorsneden door de Zandvaart. Verder ligt aan de Oostkant van de Anna Paulownapolder het historische dorp Wieringerwaard in de gelijknamige polder. Een dorp met een geschiedenis en bijzondere bebouwing. De welvaart uit die tijd is hier zichtbaar. Denk aan het Polderhuis, de Watertoren, het station en de prachtige boerderijen.

Kernkwaliteiten:
- Bollenlandschap
- Oude krekenstructuren
- Het Oude Veer
- Kruiszwin
- Amstelmeer
- Anna Paulowna met bovenlokaal voorzieningenniveau
- Station Anna Paulowna
- Bijzondere gebouwen met rijke historie

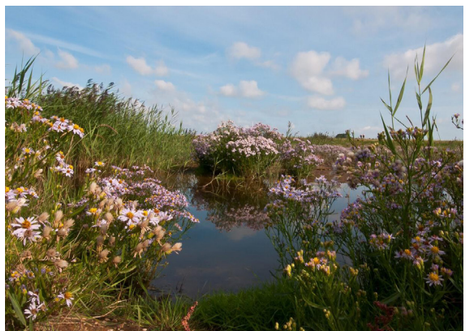

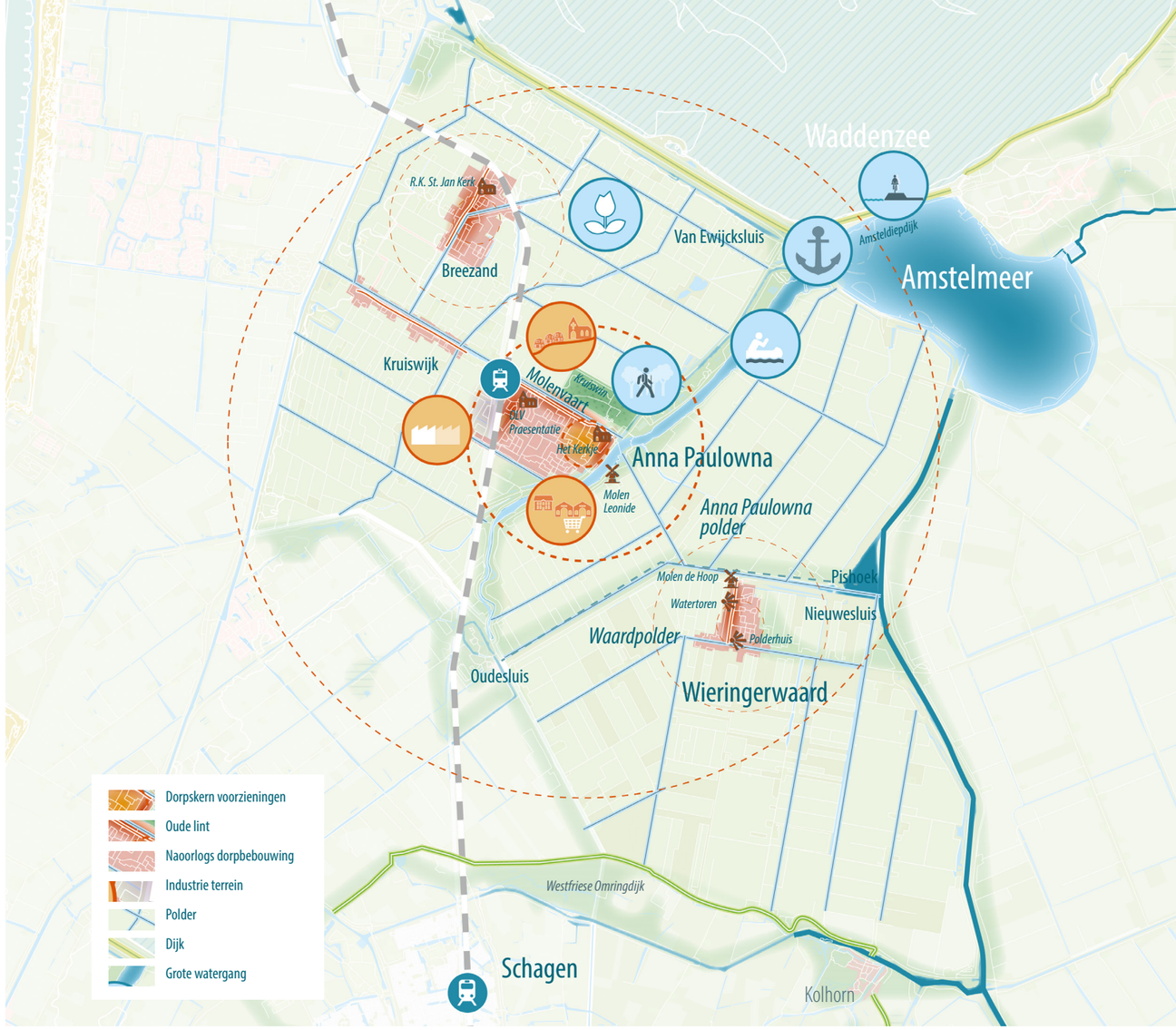

Gebiedskwaliteiten Anna Paulownapolder

- Oud lint
- Voorzieningengebied
- Lokale bedrijven
- Toegankelijke watergang
- Jachthaven
- Bosgebied
- Bollengebied
- Dijkweg aan kust
- Historische kerk
- Historische molen
- Monument

DORPSPASPOORT

ANNA PAULOWNA

Identiteit: Lintbebouwing en planmatige uitbreidingswijken
Woonkwaliteit: Rust, ruimte, gemeenschapzin, nabijheid station
Ondernemerschap: Landbouw en bloementeelt (toersisme)
Landschap: Open polderlandschap, oude vaarten en waterwegen
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

WIERINGERWAARD

Identiteit: Historisch agrarisch polderdorp met lintbebouwing
Woonkwaliteit: Rust, ruimte en gemeenschapzin
Ondernemerschap: Landbouw en lokaal MKB
Landschap: Klassiek polderlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Noordzee

Gebiedsgerichte agrarische activiteiten

Bollenstreek

Anna Paulowna polder

Ieder dorp een
sociale ontmoetingsplek

Noordelijk Westfriesland

De woonomgeving
stimuleert beweging

Wieringermeer

Recreatie voor bewoners
in en om het dorp

Innovatief en hightech
agrarisch productielandschap

Versterk de **dorpse identiteit**
en **lokale gemeenschapszin**

Waddenzee

Beleefbare unieke landschappen

Wieringen en waddenkust

Voorzieningenniveau op maat
per dorpskern

IJsselmeer

AMBITIEKAART

De omgeving is de basis van het welzijn van onze inwoners

OPGAVEN

Woningbouw als middel om de leefbaarheid te verbeteren

- *Zoeklocaties nieuwbouw wonen*
- *15-50 wo. aan kleine kernen in landelijk gebied*
- *25-80 wo. in middengrote kernen*
- *60-145 wo. in middengrote kernen*
- *300 wo. in midden grote kernen*
- *500-600 wo. in grote kernen*
- *>1.200 wo. in grote kernen*

Houd de dorpse identiteit in stand
Meer woningen zonder nieuw te bouwen
Een geschikte woning voor elke doelgroep
Zet in op gemengd en betaalbaar wonen
Verduurzaming van de gebouwde omgeving
Een natuurinclusieve en klimaatadaptieve buitenruimte
Alle basisvoorzieningen zijn bereikbaak

- *dagelijkse netwerken*
- *grote kernen*
  bovenlokaal voorzieningenniveau
- *middel grote kernen*
  basisvoorzieningen niveau
- *kleine kernen*
  basisvoorzieningen niveau - servicepunt

Organiseer zorg in en dichtbij huis
Ruimte voor sociale ontmoetingen en activiteiten
Uitnodigen tot beweging en ontspanning
Optimaliseren regionaal mobiliteitsnetwerk

- *trein station*
- *spoor*
- *A7*
- *regionale fietsroutes*
- *busverbinding*
- *ov-hub; bushalte met overstap tot electrische deelvervoer*

Bedrijvigheid die iets doet voor de samenleving

- *invloedsfeer stedelijke voorzieningen*
- *kern met trein station*
  potentie van station beter benutten
- *bedrijventerrein*
  revitaslisering en herstructurering

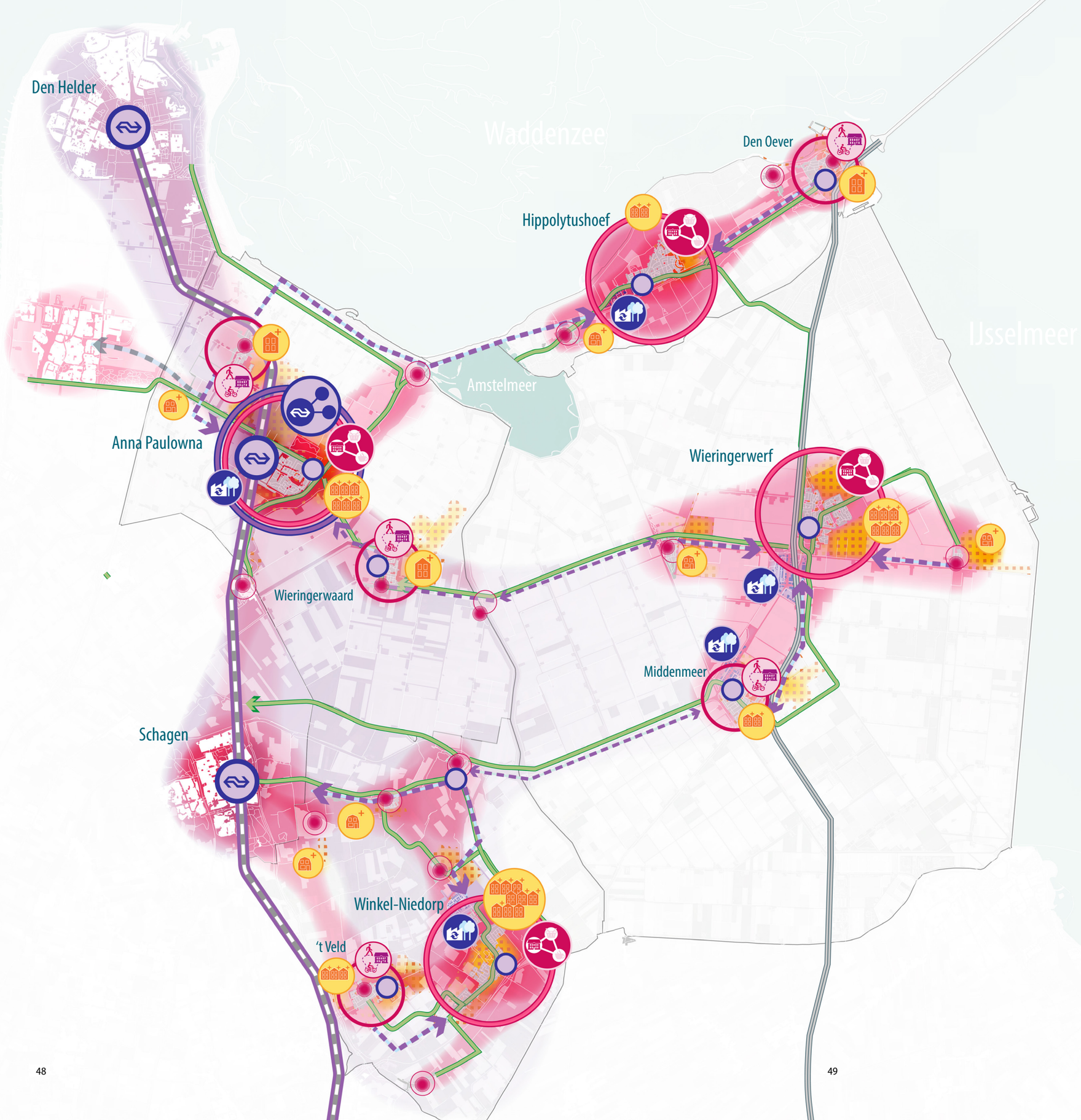

AMBITIEKAART

Agrarische hoofdstad van de toekomst

OPGAVEN

Algemeen

- *kleinschalige percelen: veeteelt*
  Wieringen en in Noordelijk Westfriesland
- *bollengebied*
- *grootschalige percelen: akkerbouw*
  Wieringermeer, Waardpolder, Groetpolder en Anna Paulownapolder
- *kassen*
- *NNN netwerk*

Hollands Kroon als inspiratiecentrum voor innovatie

Het landschap als fundament voor toekomstige agrarische activiteiten

- *hoogtechnologische toepassingen in de landbouw bij grootschalige percelen*
  Wieringermeer, Waardpolder, Groetpolder en Anna Paulownapolder
- *Agritech Campus:*
  datacenters, energievoorziening en innovatieve agrarische sector
- *Extensieve veehouderij met kringlooplandbouw*
- *weidevogelleefgebieden*
  Wieringen, Anna Paulowna polder, en Noordelijk Westfriesland
- *biobased gewassen toepassen bij grote percelen*
  Wieringermeer en de Waardpolder
- *kleinschalige tot middelgrote activiteiten, gericht op zowel inwoners*
  (Wieringen, Anna Paulowna polder en Noordelijk West-Friesland)

Natuur, water en landbouw werken samen

- *verbeteren door versterken de groenblauwe dooradering*
- *historische kreken terug te brengen*
- *grootschalige agrarische percelen:*
  natuurinclusieve akkerrand
  natuurvriendelijke oevers langs sloten creëren
- *energielandschap: kleine windmolens & insecten stapstenen*
- *weidevogels door het bevorderen van vochtig kruidenrijk grasland*

Chemische gewasbescherming als laatste redmiddel

Agriport versterken als hightech agri-data cluster

Grootschalige energievoorzieningen

Landbouw als onderdeel van de energievoorziening

AMBITIEKAART

Ruimte om te beleven

OPGAVEN

Maak historie zichtbaar

Zuiderzeewerken

Koester bestaande trekpleisters

Trekpleisters: Amstelmeer, Waddenkust, Robbenoordbos, Dierenpark Hoenderdaell

We geven prioriteit aan lokale recreatie voor bewoners

Ontwikkel een recreatieve ommetje in en om het dorp

prettige wandel-, fiets- of vaarroutes in groen om alle kernen (r 1,5km)

NNN (Natuur Netwerk Nederland)

Netwerk van kleinschalige recreatieplekken

recreatie gebieden aan het netwerk

op strategische knooppunten nieuwe voorzieningen

verbeteren recreatieve fietsroutes

nieuwe vaarroutes

Laat ruimte voor het onbestemde

bij nieuwe ontwikkelingen

ruimte reservering invulling bewoners

We stimuleren OV en langzaam verkeer naar recreatieplekken

OV knooppunten met overstap op deelvervoer of e-fiets

Afstand ca. 5 km / 20 min fietsen

Beleefbaar maken van unieke landschappen

Natuurbeleving en recreatie voor de fijnproever

Voedsellandschap van wereldfaam

Het bollengebied: de ultieme lentebeleving

Visserei ontwikkelplan Haven Den Oever

Waddenbaai; Wadlopen,

Rondje Waddenbaai

Nieuwe vaarverbinding

Buitendijks fietsroute

Kunst en cultuur in het dagelijks leven

Verblijfsrecreatie is voor toeristen

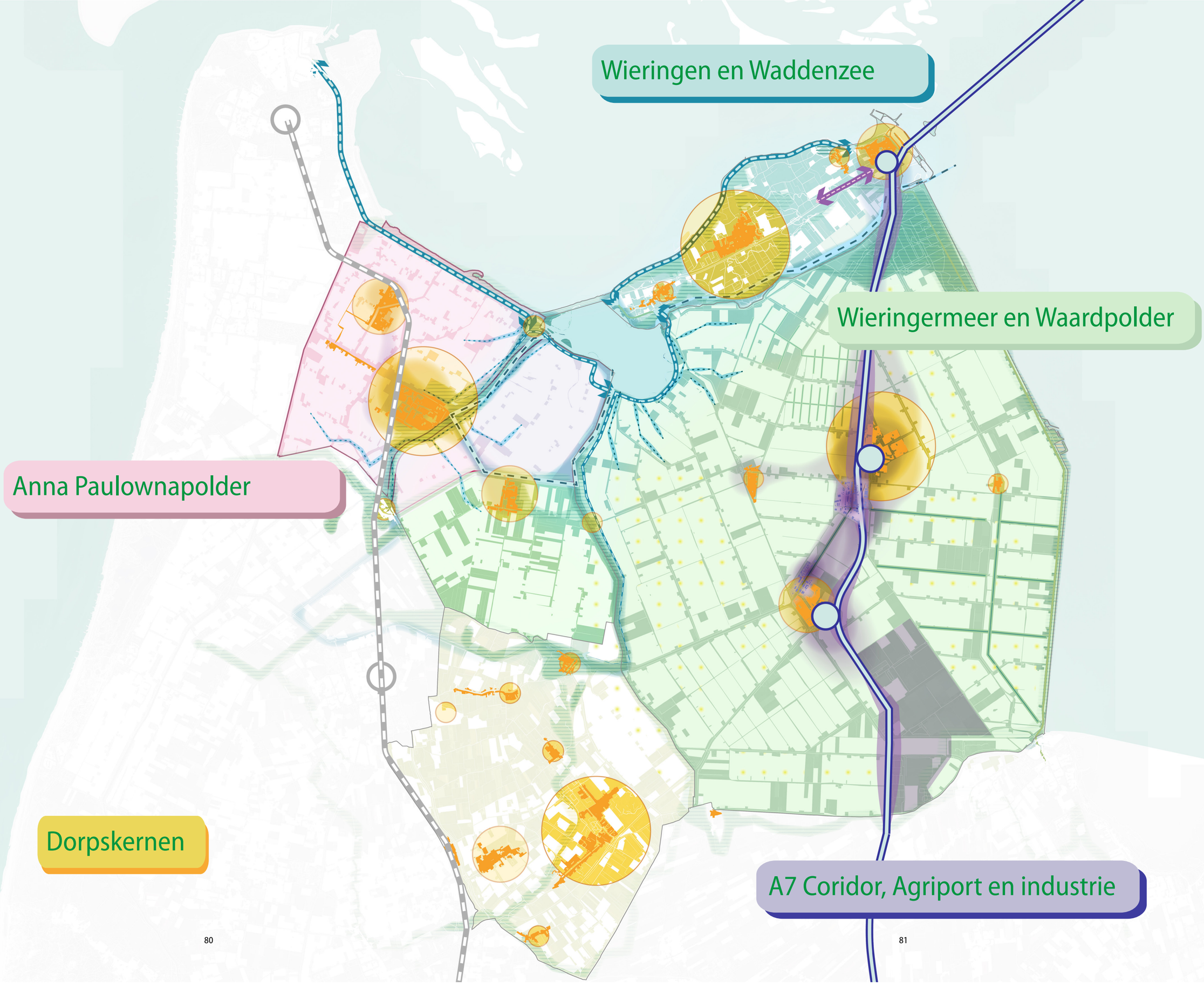
Wieringen en Waddenzee
Wieringermeer en Waardpolder
Anna Paulownapolder
Dorpskernen
A7 Coridor, Agriport en industrie